

PROGRAMACIÓN DOCENTE DE TEORÍA DA EDUCACIÓN I
 CONSERVATORIO SUPERIOR DE MÚSICA DE A CORUÑA
 TÍTULO SUPERIOR DE MÚSICA (ENSINANZAS REGULADAS POLO DECRETO 163/2015
 CURSO 2024/2025

1. IDENTIFICACIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN												
DISCIPLINA: <i>TEORÍA DA EDUCACIÓN I (1º Cuadrimestre)</i>												
ESPECIALIDADE	PEDAGOXÍA						ITINERARIO			PEDAGOXÍA XERAL E DA LINGUAXE MUSICAL		
CARÁCTER	OBRIGATORIA						TIPO DE CLASE			COLECTIVA		
DEPARTAMENTO	PEDAGOXÍA						XEFA DE DPTO.			ADRIANA CRISTINA GARCÍA GARCÍA		
CURSOS	1º curso		2º curso		3º curso		4º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA		JANET SALINAS CABRERA	
CUADRIMESTRES	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais:		2 horas	
ECTS/CUAD.	3	3							Observacións:			
DOCENTES:	NOME E APELIDOS						EMAIL/TEL/WEB			TITORÍA		
	JANET SALINAS CABRERA						janetsc30@yahoo.es			MÉRCORES 12:00 – 13:00		

2. DESCRIPTOR E COMPETENCIAS	
DESCRITOR:	Educación e Pedagogía. Elementos e enfoques da educación. Fins e medios. Os principios da educación. Educación formal, non formal e informal Os axentes da educación: o educando e o educador. Condicionantes: a familia, o estado, a comunidade, a sociedade. Educación integral. Novas perspectivas en educación. A educación previsible.
COÑECEMENTOS PREVIOS:	Os correspondentes ao itinerario de Pedagogía do grao profesional.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS:	Psicopedagogía, Didáctica Xeral
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS:	T: 1, 2, 3, 8, 15.
COMPETENCIAS XERAIS:	X: 16, 18.
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS:	EP: 1, 5, 6.
Ver a lista e descrición de competencias no Decreto 163/2015	

3. OBXECTIVOS	
DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Comprender as diferenzas entre a educación, a pedagogía e a didáctica.	T: 1, 2, 8, 15, X: 16, 18, EP1
2. Coñecer o concepto de educación, os seus métodos, fins e medios, así como os seus elementos, principios, ámbitos e factores condicionantes.	T: 1, 2, 8, 15, X: 16, 18, EP: 1, 6
3. Estudar os axentes da educación e as relación entre eles.	T: 1, 2, 8, 15, X: 16, 18, EP: 1, 6
4. Reflexionar sobre o futuro da educación.	T: 2, 3, 8, 15, X: 16, 18, EP: 1, 6
5. Descubrir e analizar procesos de ensinanza-aprendizaxe. Valorar consecuencias do estilo de ensino.	T: 1, 2, 3, 8, 15, EP1

4. CONTIDOS E TEMPORALIZACIÓN (1º Cuadrimestre)		
TEMAS	DESCRITOR DE SUBTEMAS	SESIÓNS
Tema 1. Ciencias da educación	1.1 Conceptos clave: educación, pedagogía e didáctica. 1.2. Ciencias da educación e ciencias auxiliares. A investigación educativa.	1
Tema 2. Elementos, fins e ámbitos da educación	2.1. Elementos, enfoques e axentes da educación: educando e educador, procesos, contexto... 2.2. Educación formal, non formal e informal. 2.3. Fins e medios da educación. Os valores na educación. 2.4. Ámbitos da acción educativa. Educación integral	2
Tema 3. Raíces ideolóxicas	3.1. Algúns debates clásicos: educabilidade e innatismo, grados da directividade, recepción o descubrimento, conservadurismo o rupturismo, desenvolvemento do intelecto ou do carácter... Puntos de encontro. 3.2. O pensamento educativo a través da historia: Platón, Aristóteles, Comenio, Locke, Rousseau, Dewey, Montessori, Sensat, Neill, Makarenko, Skinner, Freinet, Peters, Freire...	3
Tema 4. Introducción aos procesos cognitivos da aprendizaxe	4.1: A comunicación. 4.2. A percepción e a atención. 4.3. A memoria.	3
Tema 5. Procesos de ensino-aprendizaxe	5.1. Significado e contexto: estrutura do coñecemento, aprendizaxe significativa e aprendizaxe situada, transferencia das aprendizaxes. 5.2. Adquisición de conceptos e hábitos, solución de problemas, estratexias metacognitivas e autorregulación emocional. 5.3. Procesos de ensino-aprendizaxe: instrución directa e aprendizaxe por recepción., aprendizaxe por descubrimento, aprendizaxe cooperativa.. 5.4. Avaliación e retroalimentación	3
Tema 6. Condicionantes sociais e emocionais	6.1. Factores condicionantes da educación: familia, estado, comunidade e sociedade. 6.2. Factores socioemocionais que afectan a aprendizaxe	2
Tema 7. Novas perspectivas	7.1. Innovación e cambio educativo. 7.2. Pedagogías alternativas: unha visión crítica.	2
TOTAL SESIÓNS:		16

5. METODOLOXÍA E PLANIFICACIÓN DOCENTE			
TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Actividades introdutorias	4	-	4
Exposición maxistral	14	-	14
Exposición práctica	4	-	4
Práctica individual (estudo)	-	16	16
Práctica colectiva	4	-	4
Pescuda de información	-	12	12
Lectura guiada e comentario de fontes	-	6	6
Debates	7	-	7
Portafolios	-	20	20
Titorías	1	-	1
Actividades de avaliación	2	-	2
TOTAL HORAS:			90

6. AVALIACIÓN			
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
6.1. CONVOCATORIA ORDINARIA			
6.1.1 AVALIACIÓN ORDINARIA (CON AVALIACIÓN CONTINUA)			
Proba escrita	Memorización e asimilación dos contidos referidos nesta programación	T (todos) X16, X18 EP1, EP6	40%
Traballos escritos	Entrega en tempo e forma das tarefas presentadas durante o cuadrimestre	Todas	30%
Asistencia presencial	Observación sistemática individual do discente, a través dunha ficha de valoración descritiva do grao de consecución dos contidos, nunha contorna de actividade no aula, valorando de forma concreta a aplicación dos contidos ás diferentes situacións que se propoñan. Participación de forma activa en clase, preguntando cantas dúbidas se presenten e propoñendo todos os proxectos que se nos ocorran, sexan grandes ou pequenos. Participación nas postas en común sobre os contidos sinalados, demostrando un certo grao de sentido crítico e de análise, avalado pola lóxica e polos saberes adquiridos, na defensa das opinións.	Todas	20%
Portafolios	Colección sistemática do traballo: revisións, auto-análise, reflexións, ideas principais dos contidos, conclusións do traballo en equipo, síntese da pescuda de información, exercicios, auto-avaliacións, dúbidas resoltas, apuntes, reseñas e comentarios de fontes etc.	Todas	10%
Observacións: Tódolos apartados deberán estar aprobados de forma independente para facer a media.			
6.1.2. AVALIACIÓN ORDINARIA (ADIANTO DE CONVOCATORIA-EXAME DECEMBRO)			
Proba escrita	Memorización e asimilación dos contidos referidos nesta programación.	T (todos) X16, X18 EP1, EP6	90%
Portafolios	Colección sistemática do traballo: revisións, auto-análise, reflexións, ideas principais dos contidos, conclusións do traballo, síntese da pescuda de información, exercicios, auto-avaliacións, apuntes, reseñas e comentarios de fontes etc.	Todas	10%
Observacións: Tódolos apartados deberán estar aprobados de forma independente para facer a media.			
6.1.3. AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*PERDA AVALIACIÓN CONTINUA) *(Alumnos que superen as 4 faltas por cuadrimestre, establecidas no centro, aprobadas en consello escolar)			
Proba escrita	Memorización e asimilación dos contidos referidos nesta programación.	T (todos) X16, X18 EP1, EP6	90%
Portafolios	Colección sistemática do traballo: revisións, auto-análise, reflexións, ideas principais dos contidos, conclusións do traballo, síntese da pescuda de información, exercicios, auto-avaliacións, apuntes, reseñas e comentarios de fontes etc.	Todas	10%
Observacións: Tódolos apartados deberán estar aprobados de forma independente para facer a media.			
6.2. CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA			
Proba escrita	Memorización e asimilación dos contidos referidos nesta programación.	T (todos) X16, X18 EP1, EP6	90%
Portafolios	Colección sistemática do traballo: revisións, auto-análise, reflexións, ideas principais dos contidos, conclusións do traballo, síntese da pescuda de información, exercicios, auto-avaliacións, apuntes, reseñas e comentarios de fontes etc.	Todas	10%

Observacións:
Tódolos apartados deberán estar aprobados de forma independente para facer a media.

OBSERVACIÓNS XERAIS

Para ser avaliado o alumno deberá obterer alomenos un cinco en cada apartado.

SISTEMA DE CUALIFICACIÓN:

Cualificarase en función da seguinte escala numérica de 0 a 10, con expresión de un decimal, á que poderá engadirse a súa correspondente cualificación cualitativa (Orde do 21 de novembro de 2016, Artigo 31)

0-4,9: Suspenso

5,0-6,9: Aprobado

7,00-8,9: Notable

9,00-10: Sobresaínte

PROCEDEMENTO PARA A MATRÍCULA DE HONRA: A matrícula de honra poderá ser outorgada aos estudantes que obteñan unha cualificación igual ou superior a 9,0. O seu número non poderá exceder do 20% dos estudantes matriculados na materia no correspondente cuadrimestre, agás que o número de estudantes matriculados sexa inferior a 20, nese caso poderá concederse unha soa matrícula de honra. No caso de que varios alumnos cumpran os requisitos de obtención da matrícula de honra, esta será concedida a quen alcance a maior nota final. En caso de empate, terá máis peso a cualificación do exame. A profesora poderá decidir non conceder a matrícula de honra se a algunha das ferramentas de avaliación correspondeu unha cualificación menor de 8.

7. ALUMNADO CON NECESIDADES EDUCATIVAS ESPECIAIS

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
<p>Deberanse cumprir as disposicións vixentes no marco do establecido no <i>Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social.</i></p> <p>Asimesmo terase en conta a <i>ORDE do 8 de setembro de 2021 pola que se desenvolve o Decreto 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia en que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación.</i></p>	<p>Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.</p>

8. BIBLIOGRAFÍA, MATERIAIS E DOCUMENTOS

AGUIRRE, I. *Teorías y prácticas en educación artística*. Universidad Pública de Navarra. Pamplona, 2000.

BIASUTTI, B. *Guía para una educación no represiva*. Sigüemé. Atenas. Madrid, 1975.

BINDÉ, J. *Hacia las sociedades del conocimiento: informe mundial de la UNESCO*. UNESCO, París, 2005.

BLAZQUEZ, F.; FERNÁNDEZ, Mª P.; LÓPEZ, M.; LORENZO, M.; MOLINA, S.; SÁENZ, O. *Didáctica General*. Anaya. Salamanca, 1983.

BUENO, D. *Neurociencia para educadores*. Octaedro, Barcelona, 2017.

COLL, C.; PALACIOS, J.; MARCHESI, A. *Desarrollo psicológico y educación I y II*. Alianza psicología, 1990.

COLL, C. *Psicología y currículo*. Alianza psicología.

COLOM, A.J. (coord.); BERNABEU, J. L.; DOMÍNGUEZ, E.; SARRAMONA, J. *Teorías e institucións contemporáneas de la educación*. Ariel educación. Barcelona, 1988.

FERNÁNDEZ, J. *Educación en la complejidad*. Plataforma, Barcelona, 2022.

FUENTES P.; CERVERA, J. *Pedagogía y Didáctica para músicos*. Piles. Valencia, 1989.

GARCÍA, A. *Otra educación ya es posible*. Litera, Albuixech, 2017.

GARCÍA SIPIDO, A. L.; LAGO, P.; *Didáctica de la expresión plástica y musical*. Real Musical. Madrid, 1990.

HARGREAVES, D. J. *Música y desarrollo psicológico*. Graó. Barcelona, 1998.

HEMSY DE GAINZA, V. *La educación Musical frente al futuro*. Editorial Guadalupe. Buenos Aires, 1993.

HEMSY DE GAINZA, V. *Pedagogía Musical. Dos décadas de pensamiento y acción educativa*. Lumen. Buenos Aires, 2002.

HEMSY DE GAINZA, V. *La transformación de la Educación Musical a las puertas del siglo XXI*. Editorial Guadalupe, 1997.

JOVÉ, R. *La escuela más feliz*. La esfera de los libros, Madrid, 2017.

LATORRE, A. *Psicología del proceso de enseñanza/aprendizaje: la situación educativa*. Nau Llibres. Valencia, 1989.

- LURI, G. *La escuela no es un parque de atracciones*. Ariel, Barcelona, 2020.
- MANEVEAU, G. *Música y educación*. Rialp, Madrid, 1993.
- MARIN, I. *¿Jugamos?* Paidós Ibérica, Barcelona, 2018
- MARINA, J.A. *El bosque pedagógico*. Ariel, Barcelona, 2017.
- MORALES, M; FERNÁNDEZ, J. *La evaluación formativa*. SM, Madrid, 2022
- NEILL, A. S. *Summerhill*. Fondo de Cultura Económico. Madrid, 1963.
- NOVAK, J. D. *Teoría y práctica de la educación*. Alianza Universidad. Madrid, 1985.
- PÉREZ, A. *Las falsas alternativas*. Virus, Barcelona, 2022.
- PICADO, F. M. *Didáctica general*. EUNED, San José de Costa Rica, 2001.
- POZO, A. DEL *Didáctica General*. Santiago Rodríguez. Burgos, 1974.
- ROUSSEAU, J. J. *Emilio*. Dirección General de Publicaciones. México, 1975.
- RUIZ MARTÍN, H. *¿Cómo aprendemos? Una aproximación científica al aprendizaje y la enseñanza*. Graó, Barcelona, 2020.
- SANMARTÍ, N. *10 ideas clave. Evaluar para aprender*. Graó, Barcelona, 2007.
- SARRAMONA, J. (2008) *Teoría de la educación*. Ariel Educación. Barcelona.
- SEASHORE, C. *Psicología de la Música*. Intervalic Press. Madrid, 2006.
- SWANWICK, K. *Música, pensamiento y educación*. Morata. Madrid, 1991.
- TORRES, J. *El curriculum oculto*. Morata. Madrid, 1991.
- TORRES, J. *Globalización e interdisciplinariedad: el curriculum integrado*. Morata. Madrid, 1994.
- TRILLA (coord.) y otros. *El legado pedagógico del siglo XX para la escuela del siglo XXI*. Graó. Barcelona, 2007.
- VELASCO, C. *Psicología general y evolutiva*. Editorial Lex Nova. Valladolid, 1971.
- WAISBURD, G.; ERDMENGER, E.; *El poder de la música en el aprendizaje. Como lograr un aprendizaje acelerado y creativo* Trillas, México, 2007
- WILLEMS, E. *El valor humano de la educación musical*. Paidós Ibérica, Barcelona, 1981.
- ZALDÍVAR, A. *La LOGSE en los conservatorios. Vol. I y II*. Real Musical. Madrid, 1992.
- ZAMACOIS, J. *Temas de pedagogía musical*. Ediciones Quiroga. Barcelona, 1973.